

ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБКОМОЙ
ба УЛАН-УДЫН ГК-гэй
болон БМАССР-э
ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ОРГАН

Верховно Главнокомандлагшын ПРИКАЗ

1944 оной ноябрин 19. № 225 Москва, Кремль

Нүхэд артиллеристүүд ба миномётчигууд, инженерүүд ба техникүүд, советскэ артиллерийн офицер ба генералууд!

Мүнөөдэр советскэ хүнүүд Улаан Армийн артиллерийн Үдэрье Найдэрлэнэ.

Бүхы оромнай мүнөөдэр Улаан Армийн сохилтын хүсэн болохо артиллерийн агуухэ удханаарые өглэнэ.

Артиллери болбол Ленинград ба Москвада орохоор хэн дайсанай дабшалтыг Улаан Армийн тогтодо туналхан хүсэн мүн байнанын мэдэжэ.

Артиллери болбол Сталинград ба Воронеж шадар, Киев ба Белград шадар, Харьков ба Киев шадар, Минск ба Бобруйск шадар, Ленинград ба Минск шадар ба Кишинёв шадар немецкэ сэрэгүүдыг Улаан Армийн бута сохин халгааха ябадалыг хангах хүсэн байгаа.

Өршөөгөө хүсэтэ буудалгаар артиллери болбол Эсэроово хамгаалгын дайнда агуухэ тулалдаануудта сэрэг ба танкнуудай замыг амжалтатгаар сэрэг, тэрээнэйнь ашаар дайсан болбол манай Эхэ орой газар дээрээ намнагдахан байна.

Мүнөө бүхы Улаан Армийн хамта советскэ артиллери болбол Германиг план дарахын түлөө шийдмэл шаварта нүүлшин сайлдаануудта дайсанай амьдрал, техникэ болон бүхэжүүлгэнүүдтэ хүртэ амжалтануудыг хэжэ байна.

Советскэ артиллери болбол байлдаанай газар дээр дайсанай артиллерийгэ сохон булюу боложо шадарын, дайсаанда эсэргүү олон тоотэ байлдаанда советскэ артиллеристүүд ба миномётчигууд ороо эрэгээр ба геронзмын мартагдамалгүй алдар солотой мовинцы, командирнууд ба начальнигууд буудалгаар эрхилхэ эрхын шадбарыг харуулганын дэлдэ элгэ.

Энэтэ хадаа манай орондо омгорхохо эрхэ олгогтын амжалта болово.

Нүхэд артиллеристүүд ба миномётчигууд, инженерүүд ба техникүүд, советскэ артиллерийн офицер ба генералууд! Артиллерийн Үдэрөөр дашаран ташарыг амжилнаб.

Эсэроово хамгаалгын дайнда Улаан Армийн артиллерийн хэнэ индэхэ шаварта амжалтанууд тэмдэглэжэ ЗАХИРХАМИН ХАДАА:

Мүнөөдэр, ноябрин 19-дэ, артиллерийн Үдэртэ, 19-дэ манай Эхэ оройн столица Москвада, союзна республикануудай столицануудта, Ленинград, Сталинград, Севастополь, Одесса, Хабаровск, Новосибирск, Львов, Горький, Молотов ба Тула городуудта алдарт артиллеристүүдтэ хори дахин артиллерийн буудалга хэжэ Эхэ оройнгоо үнэнхөө өгмөндэ хүртэхэ.

Манай Эхэ оройн дайсаные хүрдүүлэн советскэ артиллери оршон тогтожо, бадаран манджа байг лэ!

Верховно Главнокомандлагша
Советскэ Союзай Маршал
И. СТАЛИН.

Булганин Николай Александровичта
Армийн генерал гэнэн сэрэгэй
нэрээргэ олгохо тухай

СССР Союзай Арадай Комиссарнарай
Соведэй тогтоол

СССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй тогтоохон хадаа: СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1940 оной майн 7-дэ Указаар тогтоогдонон Армийн генерал гэнэн сэрэгэй нэрээргэ Булганин Николай Александровичта олгохо.

СССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшэ И. СТАЛИН.

СССР-эй Совнаркомой хэрэгүүдыг сохилгшэ Я. ЧАДАЕВ.
Москва, Кремль.

1944 оной ноябрин 18.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ Улаан Армийн артиллерийн маршалнууд ба генералуудыг Суворовой орденээр шагнаха тухай

Дайшалхы операцинуудыг шадмар бэрхээр ба эрэлхэг зоригтойгоор хүтэлбэрлэнэй болон дайлагдажа байгаа армие бую эбсэг ба номо хэрэгсэлүүдээр хангаа тушаа Верховно Главнокомандованин даалгаваринуудыг жэшээтэ найнаар дүүргэнэй түлөө шагнаха гэдэл:

СУВОРОВОЙ 1-дэхм ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. Артиллерийн Главна Маршал Есёнов Николай Николаевиче

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.

1944 оной ноябрин 18.

2. Артиллерийн генерал-полковник Казанов Василий Ивановиче

3. Генерал-полковник Хлебников Николай Михайловиче

4. Артиллерийн маршал Чистяков Михаил Николаевиче

5. Артиллерийн маршал Яковлев Николай Дмитриевиче

Советскэ Информбюроһоо

Ноябрин 18-ай оперативна мэдээнһээ

Ноябрин 18-ай туршада Венгридэ манай сэрэгүүд хэдэн нуурин азарнуудыг байлдаатгаар эзлэб, тэдэнэй дунда ГЕРНАД-НЕМЕТИ, ШАЙО-ЛАД, КИШ-ТОКАЙ, НОВАЙ, АНДОРНАК, КЕРЧЕНД, КАПОЛПА, ДЕТК, ХСРТ, ТУРА, ВАЛКО гэдэг газарнууд ба КЮМШЕ-БЕЧ, КАЛ,

СУДАШ, ХСРТ гэдэг түмэрзамай станцинууд бич.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ хубилалтагүй.

Ноябрин 17-дэ агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллерийн буудалгаар дайсанай 19 самолёт унагагдда.

Ноябрин 19-эй оперативна мэдээн

Ноябрин 19-эй туршада Венгридэ манай сэрэгүүд ДБЕНДЬЕШ гэдэг город ба түмэрзамай станциг байлдаатгаар эзлэн абаад, мүн тэрээнэй хэдэн ондоо нуурин газарыг, тэдэнэй дунда ГЕРНАД-КАК, ГЕРЕМБЕЛЬ, ТОФАЛУ, БЕЧЬ, ХЕВЕШУГРА, БОЛДОГ, ГАЛГА-ХЕВИЗ гэдэг газарнуудыг эзлэн абаа.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ тагнуулашдай бэдэрлгэ ба хэдэн газарта бага зэргын удхашанартэй байлдаанууд болобо.

Ноябрин 18-да манай сэрэгүүд 17 немецкэ танк гэмтэһэн ба дугь жэһэн байгаа. Агаарта болоһон байлдаануудта зенитнэ артиллерийн буудалгаар дайсанай 25 самолёт унагагдда.

★ ★ ★

Венгридэ манай сэрэгүүд дайсанай хамгаалгын газарай шухала түшэг тулгуурин пункт болохо Дьендеш гэдэг город ба түмэрзамай станциг эзлэн абаа. Тус городой түлөө байлдаануудта дайсанай 2 батальонһоо үлүү ябган сэрэгүүд хюдагдахан байна. 8 танк ба самоходно ехэ буу галдагдан ба гэмтэгдэһэн байгаа. Манай сэрэгүүд Галга-Хевиз гэдэг тохоние эзлэб, Хатван-Будапешт хоёрой хоорондо түмэр замыг хаагүй буудалгаар өөһэдынгөө гарта бариха байна. Ондоо участок дээрэ Н-скэ соединенин частьнууд дайсанай ябган сэрэгүүд ба танкнуудай контратактыг суларуулан сохёод, урагшаа дабшаха зуураа хэдэн нуурин газарыг эзлэб. Номо хэрэгсэлтэй дайсанай томо складууд булагдан абтаа. Тэдэ складуудта 70.000 шахуу снаряд, 45.000 минос байба.

нүүд сэхэ тудаб. Станиц шадар түймэр гаража, хүсэтэ тэрэрэгүүд болоһон байна.

◆ Зүүн Пруссия манай тагнуулай бүлэгүүд дайлагдаба Н-скэ частини тагнуулашдай түшэг тулгуурин пунктыв тудэ нэбтэрэн гараа. Тагнуулашдай дайсаанда гэб гэнтэ атака хэжэ бүлэг гитлеровцуудыг үгы хэбэ. 4 немецүүдыг плендэ бариха абаад тагнуулашдай өөһэдынгөө частыда бусажа эрээ.

◆ Улаантугта Балтийска флотой корабльнууд артиллерийн буудалгаар немецкэ хажуулай 2 катерыг шэнгээһэн байна.

◆ 2-дохн Прибалтийска фронт дээрэ хүлээй үдэрнүүдтэ 200 шахуу немецкэ солдат болон офицер Улаан Армийн талада шэлжэн ороо. 389-дахн немецкэ ябган сэрэгэй дивизиһээ шэлжэн ороһон унтер-офицер Франц П. гэгшэ ингэжэ хөөрөнэ: «Тукумо Либава хоёрой хоорондо немецкэ сэрэгүүд Зүүн Пруссияга талагдаһанай һүүлдэ немецкэ командовани ехэ олон приказ ба ойлгуулан зарлаха бэшгүүдыг гаргаа. Бүхыдөө шахуу тэднэ зоригтоо бү унагагты гэжэ солдадуудыг уржалхан байгаа. Нэгэнь веригок газараа бү үгэгты гэжэ буудан алаар айлгажа дахин дуралдана. Тэд офицернүүдэй абарн ган болбол талагдаһан дивизионүүд тухай тэдэ бүхы приказуудта орходоо нилээдгүй ехэ юумыг солдадуудта хэлэжэ үгэнэ. Офицернүүд элдэб үнэн худалыг бариха, Германи хударгаа тэрэдыкыг эр

мэлээнэ. 514-дахн полкын командир ямар нэгэ шалтагаар Германи хударгаа нилээдэ ошоо. Тэрээнэй лойноһоо 546-дахн полкын командир мордохон байна. Штатудай хэдэн офицернүүд байдалнай найдлгүй болсо гэжэ тоолоод, оройтоогүйдөө хара бээ аршалха гэжэ орлодоно. Биднэриһе өөһэдынгөө тухай болдомоор болооды, тингэггүй һаа энлэхэ гаража шалангүй бүгэдөөрөө хосорхобди гэжэ мүнэз солдадууд хэлэдэг байна.

546-дахн немецкэ ябган сэрэгэй полкһоо шэлжэн ороһон Генрих Т. гэгшэ ингэжэ мэдүүлнэ: «Офицернүүд хэндэшье этгэгшэгүй. Солдат бүхэн һэжэглэхтэдэ байна. Мүнөөдэр бэшэһе һаа үглөөдэр солдат бүхэн дур зоргоороо позиция орхёод ты тээшэ тэрэдыжэ гү, али ородууд тээшэ зугалан орожо болохо гэжэ офицернүүд тоолоно. Галсахан лэ солдадуудай буугдан алагдаһан тухай дууддаг юм. Баяхан ротмистр Баумгард гэгшэ өөһэдынгөө позицинуудыг лүраараа орхиһонһоо түлөө буудалдан алагдаһан солдадуудай нэрэ обогыг заабан дивизион командирай приказыг уншажа үгөө һэн». 227-дохн ябган сэрэгэй дивизион 328-дахн «Фрейтор Генрих М. гэгшэ ингэжэ мэдээснэ: «Хэдэн үдэрэй саата тээ полкын командирай адьютант өөрынгөө частьнуудһаа тэрэдыдэ тылгэ барилгааб буудалдан алагдаһан 30 солдадууд тухай 18-дахн армийн командованин приказыг манда уншажа үгөө һэн».

Партийна ажабайдал

Партийна эдихтэнэй суглаан В.ЖД.ийн элидхэ-лыг з.ШЭН хэлсэнэ

КАБАНСК. (Телефоноор абтаба). Наяхан аймагай партийна эдихтэнэй суглаан боложо, нүхэр Сталиной агуухэ Октябр-ска социалистическа революциин 27 ойдэ зориулжа хэбэн элидхэ-лыг гүнээгыгээр шудалхын түшөө зүбшэн хэлсэбэ. Партийна эдихтэнэй суглаан болбол жейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэрбэ.

Мүнөө партийна бэшэ большевигүүд нүхэр Сталиной дайналхы заабаринуудыг бэлдүүлхын түлөө хамаг бүхы хүсэ шадалаа эмхидхэжэ, хүдөө-ажахын жэлыг амжалтатыйгаар дүүргэхэ нэгэн зорилготойгоор хүдэмэрилжэ байна. Энэ элидхэл тушаа хамта дээрээ 27 хүн үгэ хэлсэбэ.

Тайхой гэжэ портын начальник нүхэр Горшков болбол Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөе үргэсөөр эрхилжэ, үйлдэбэрингөө программые болзорхоонь урид амжалтатыйгаар дүүргэсэн тухайгаа партийна эдихтэнэй суглаанда дэлгэ рэнгыгээр хөөрөжэ үгэбэ.

Аймагай колхозууд болбол агуухэ Октябриин 27 ойдэ болон нүхэр Сталиной түүхэтэ элидхэлыг патриотическа хэрэгүүдээр утгаһан байна. Жэшэнь, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз болбол таряхурыяалгын, сохилгын болон тушаалгын хүдэмэринүүдыг саг болзор соонь нэгэшыгөө монсогор орошо гэснэгүйгээр үнгэрэхэһагадга, тусэбһөө галуур 2.600 пүүд эрхим шапартай орошо гүрэндөө тушааһан байгаа. Энэ тоодо 1.200 пүүд тарья Улаан Армиин иналгын фондто оруулан байна. Тус колхоз болбол малажалай продуктуудыг гүрэндөө болзорхоонь урид дүүрэн тушаалхай.

Энэхэ эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудай болон МТС-үүдэй хүдэмэрилгэһэлэй, мүн тэрэшэ-лэн загашад ба түмэрзамайхлай лунда социалистическэ мүрысөөнэй долгин хаа-хаанагүй үргэдэжэ байна.

Партийна эдихтэнэй суглаан болбол нүхэр Сталиной элидхэл соохт заабаринуудыг бэлдүүлжэ зорилготойгоор дэлгэрэнгы шийдхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаба. Түбхын түрүүндэ, тус элидхэлыг гүнээгыгээр шудалхы ба арад нийтэхэ найнаар ойлгуулжа үгэхэ тушаа гол алхараалаа партийна эдихтэнэй суглаанда хабаадасгаһад табиһан байна.

Мүнөө партийна эхин организацинуудай болон колхозуудай хамтын суглаанууд дээрэ «Нүхэр Сталиной элидхэл ба манай зорилгонууд» гэһэн асуудалууд үргэн нийтын эдихтэнэй хабаадасгаһатыйгаар зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

А. СТЕПАНОВ.

Үхибүүдэй кабинет

Улаан-Удын Центральна поликлиникин дэргэдэ үхибүүдэй тусгаар кабинет найхан эмхидхэгдэбэ.

Тус кабинет үдэр бүхэндэ үгөөлэй 9 часнаа 12 час хүртэр үхибүүдыг эмнэхэ юм.

1844

И. А. Крыловой нүгшэһэнхөө хойшо 100 жэлэй ойдэ

1944

Ородой агуухэ баснибэшэгшэ Иван Андреевич Крыловой наһа бараһанһаа хойшо зуун жэлэйнь ой 1944 оной ноябриин 21-дэ гүйсэбэ.

Крыловой нэрэнь хүн бүхэндэ, бага үхибүүн байханаань хойшо мэдэгдэнхэй байдаг. Тэрээнэй баснинуудта арадай байдал гүнээгыгээр нэбтэрэхэй, тэрээнэй онобшотой мэргэн сэгийэтэнь он-он хурса үгэнүд боложо олоной хэлэндэ ороһон байна. Алишыг үсын хүнүүд Крыловой баснинууд сооһоо шэнэ шэнэ удхатайлбаринуудыг оложо, өөрынгөө үедэ болоһон ушарал ба үзэгдэлүүдтэй холбон хэрэглэдэг, тэрээн сооһоо хургаал болохо ехэ юумэнүүдыг оложо абадаг байха юм.

Крыловой басниин буурашагүй һонирхолтой байдлыг нь юун дээрэһээб гэхэдэ, Крылов болбол арадай бодол ба зохёолой ороһон байгаа булагта, арадай сэгсэмэргэн оюунда түшгэлэһэн байгаа. Крылов болбол эрхим национальна искусство болгон басни зохёожо, тэрээнэ арадай булагта бусаан үгөө. Бүхы басни бэшгэнэдтэл алдн басни бэшэлгын бүхы дэлхэйн ёһо гуримыг Крыловой хэдэн дахин хэрэглэһэн байһаншыг муртэнь, тэрээнэй басниин онсо өөрэ шапартын хубилашагүйгээр үлэһэн байна.

Крылов тухай Гоголь ингэжэ жэшэһэн байгаа: «Бүхы уранзохёолшод, энээнһээ урагша басни бэшэлгыг хуушарһан хэрэгһээ гараһан, үхибүүдэй наадан мэтэ юмэ гэжэ һанадаг байбашыг, шэлэжэ абаад энэ басниингаа талаар арадай нөөг боложо шадаһан байна. Тэрээнэй үлгэрлүүд болбол арадай баялыг болоһон ба арад зоной есээн ухаалай ном болоһон байна».

Ородой уранзохёол болбол Ломоносов ба Фонвизинһээ эхилээд арюун найхад зан ябадалыг хургаал үгэдэг талаараа шалгаран гараһан ба арад зоной соёл болбосорол ба хүмүүжүүлгын хэрэгтэ зориулагдһан байха юм. Крыловой баснинууд болбол арюун найхан ябадал тээшэ хургана гэжэ Максим Горький нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэдэг байгаа. Баснинууд ба энээдэгтэ зүжэгүүд хадаа ородой уранзохёолой түүхэхэ агуухэ удхашанартай байһан байна. Ушарал уранзохёолыг арад зоной зан нэшхэл найжаруулан заһаха хургаалта зүйл мүн гэжэ М. Горький хэлэдэг байһан юм.

«Фонвизин болбол ородой литературата айхабтар найхан ба магад, олонийтын талаар өгөө үрэ ехэтэй ябуулгануудыг, — үнэцгэ байдлыг элишлэлэн шүүмжэлжэ реалистическэ зам нээһэн байна», энээнһээ хойшо «Крылов, Грибоедов, Гоголь, Пушкин, Щедрин гэхэ мэтэ солото хүнүүд» гараһан байна.

Крылов болбол хүнэй муухай заншал ба дутуу дунда зүйлнүүдыг тэмдэглэн буруушаажэ, олонийтэдэ юрэнхылын харуулан образнуудыг зохёоһон байха юм, энэнь Эзон, Лафонтен, Мольер ба бусад агуухэ сатирик-моралистшарай зохёоһон образнуудтай зэргэлдэн бүхы дэлхэйн уранзохёолдо ороһон байна. Крылов болбол залхуурха, мийн байха, бээ найрхаха, өөрыгөө дээрэ абхуулаха, июур хараха, билдагуушлалта, үсэрхэн хашарааха ябадалнууд ба барга бүдүүнг заншал, хобдог хомхой зан, аймхай сэдхэл гэхэ мэтэ нүүдыг хайра найргүйгөөр энээдэлһэн байха юм.

Тэдэ муу муухай заншалнуудай һалажа дууһаса Крыловой баснинуудай удхашанар унтархагүй байна. Имэ дээрэһээ Крыловой баснинууд болбол бүхы хүн түрэлхитэнэй удхашанартай ба хамаг аралуудта ойлгосотой дүтэ байха юм. Гэбэшье Крыловой баснинуудай удхашанар болбол мүн энэ үелэ орол аралай энээдэ зугаа ба ород хэлэнэй бүхы баялыгыг бээдэ шэнгээһэн байна.

Энээдэ зугаагаар дүүрэхэн мэргэн есээн крыловско баснинууд болбол арад зоной хэдэн зуун жэлдэ хуряһан ухаан дүршэлыг харуулан, хүн зоной ажаһуудал ба арюун найхан ябадал тухай тэдэнэй бодолыг үзүүлһэн байна. Имэл хадаа энэнь манай мүнөө саг хүртэр өөрынгөө хурса удхыг гээнгүй ерөөһэн байха юм.

Крылов болбол найрхуу хойрог, ехэрхүү дээрэлхэг ябадалыг саг үргэлжэ шүүмжэлнэ. Жэшэнь, нэгэ тэнэг Хүхэ Буха «далайе галдахам» гэжэ найрхаад, «далайеш галдахан юмэгүй дэмь нэрэ хухарһан» тухай бэшэһэн. «Аляһан ба харын мүнгэн», «Бүргэд ба абахай», «Сэсэгүүт» гэжэ баснинууд соогоо найрхуу хойрог ябадалыг хайр найргүйгөөр энээдэлһэн байна. «Толи ба хармагшан» гэжэ басни соогоо Крылов болбол өөрыгөө айхабтар дээгүүр абаад, дутуу дундаа

ойлгожо абаха дурагүй хүниг харуулаһан байна.

Тийгэбэшье Крылов болбол хүнэй зангай нийтэ шапартай дутуу дунда зүйлнүүдыг энээдэлһэн тэды бэшэ, мүн наһа өөрынгөө баснинууд соо тэрэ үсын улас турын байдлыг дайраһан байха юм. XVIII зуунай эсэстэ эрэлхэг залуу егтошо поэт Крылов болбол өөрынгөө комединүүд соо дворян зоной ба засаг баригшадтай муу муухай, һамуу һалагай ябадалыг элишлэһэн байна. Эдэ сатирануудыг бэшэһэн дээрэһээ Крылов болбол хуулин мүрдэлгэдэ орожо, нэгэ хэды соо зохёол зохёохоёо болихо баатай болоһон байна. Хожомынь хэдэн жэл үнгэрһэн хойно басни бэшэжэ гартаха аргатай болоо. Крылов болбол өөрынгөө эрдэм бэлыгыг баяд шөжэй урла нэгэтэшыг хүгэдүүлээгүй. Харин тэрэ үсын олонийтын байдалай дутуу дутамаг зүйлнүүдыг хайра гамгүй ба хүртэйгөөр шүүмжэлһэн байха юм. Илангана хаан ба түшэмэлдэй дуранай ябалал ба хүлэ хатуу дарлалта, судья ба ноёлой зөөрхдэ шоньог ба этилгэ абаха ябалал, баяшуулай хобдог харуу хэрэгы хатуу зан элишлэлэн харуулаһан байна. Энээч тухай: «Загаһанай хатар», «Түшэмэл», «Аръятанай тахал», «Шоно ба Хонинууд» гэхэ мэтэ баснинууд бэшгэдһэн байна.

Крыловой баснинууд болбол арад зоосо инаглан Эхэ орондоо дурлаһан дура сэдхэл харуулла. Тэрэ үсын ехэ ехэ событинууд тэрээнэй анхаралһаа галуур үнгэрөөгүй байха юм. 1812 ондо дайн дажанай хара һалхин манай орондо сүмэрэн орхолоһон, Крылов болбол харин хартагыг хайр найргүйгөөр өөрынгөө газарһаа үлэн гаргахын түлөө арад зон буу зэбсэг гартаа абаха ёһотой гэжэ уряалһан байгаа һэн.

«Хоройдо ороһон Шоно» гэжэ басни соогоо Крылов болбол дайгаар ороһон Наполеонийн Шоно болгожо харуулаһаа тэрэ шононь хойнохой хоройдо орхон гээд койһон хорой соо ортожо, харуугүй хойнохой орондо харюу сохилто үгэхөөр бэһэн хүнүүдтэй золгоһон байна.

Агшан зуура нохойн хашаа Аюул тама болов утаба. Зарим нэгэн шийтэм барил, Зарим нэгэн буу барил гүйдэбэ.

Арадай есээн ухаа бээдэ шэнгээһэн Крыловой баснинууд

болбол тодо мэргэн образнуураа, хурса ухаата үгэнүүд публицистшар ба ораторшар анхаралыг бээдэ татадаг ба Илангала Ленин болбол Крывой зохёолнууд сооһоо үлгэр эхээр эшэ татадаг байгаа.

Ленинэй зохёолнууд соо Крыловой басниин танил образ хурса шэнэ удхатай болоһон хин шэнээр амидыран байха Крыловой даялтай мэргэн нүүд шэнээр дуудан байха Ленинэй зохёолнууд соо Крывой тон олон баснинууд хилэгдэһэн гээбэл: «Тришкин тат», «Галуунууд», «Аянша Баабгай», «Хирээ ба Араа», «Агнуурца гараһан Шацдаг», «Сурхай», «Мийсэгэй ба Тешон», «Квартет», «Хун, Сун ба Хабшаахай», «Тахья ба Туби», «Шоно ба Хонинод», «Заан Хаб Нохой», «Үнэгэн ба Вирад», «Ларчик» гэхэ мэтэ.

Нүхэр Сталин крыловско образнуудта мүн наһа нэгэнтэ баян ханладаг байна. Гол юун обборлоггүй жэжэ шапарт шүүмжэлэл тухай нүхэр Сталин хэлэхэтэе Крыловой нимэ нүүдыг хэрэглэһэн байна «энэ нүхэд заанын обборонгүй гарһан байха юм. Контрол тоонууд тухай жэжэ жолохон хазагай харюуханаар шүүмжлэн аад, харин энэ шүүмжэлыг обборонгүй байха!» И онто ВКП(б)-гэй ЦК-гэй амилын пленум дээрэ хэлэһэн соогоо нүхэр Сталин Крылов басниин үгэ һануулжа: «туһа баабгай найрһаа аюул гэжэ хэлэһэн байна».

Гитлеровскэ булимтарашан дайладалһан Эсэгэ ороһон гаалгыч агуухэ дайнай нүхэр Сталин болбол гитлерүүдтэй зүгһөө «Национализм», «Социализм» тухай гол үгэ дээр арад зониле мэхэлһэн тэй мэхыг элишлэлэн гартаа гитлеровцуудыг Крыловой бий соохт тугатай нүүдээр гоёоһон хирээтэй жэшэһэн хам юм.

Крыловой баснинуудай даян арадай есээн ухаан ба үлгэр үгэнүүдыг ораторшар ба публицистнуудай һаны хотодоо татаха байна. Өөрын хэлыг бэлбосон болгожо зондо ойлгомжотой болгохын хай оролодог партийна хүдэлрилгэһэ Крыловой зохёолд үргэлжэ хандажа байха ёһотой.

Н. СТЕПАНОВ

Агуухэ баснибэшэгшын зохёолнууд оршуулагдаба

БМАССР-эй уранзохёолшодой союз болбол ородой агуухэ поэт —баснибэшэгшэ Иван Андреевич Крыловой нүгшэһэнхөө хойшо 100 жэл гүйсэһэн ойн үдэртэ тэрээнэй зохёоһон баснинуудай найнуудыг түүжэ бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулаһан байна.

«Худалша», «Хун шубуун, Сурхай ба Хабшаахай», «Набшаһан ба үндэһэн», «Шоно ба Хурган», «Һармагшан ба Толи»,

«Тахай сарса доро» гэхэ мэтын, —хамта хорёод гаран суутай болоһон баснинууд оршуулагдажа байна. Эдэ зохёолнууд суглуулагдажа тусхай сборник болгодоод Бурят-Монгол Гүрэнэй Хэбэлдэ хэблэгдэн гараха юм.

Эдэнигөө поэтүүд Чимит Цыдендамбаев, Цэдэн Галсанов гэгшэд оршуулаа.

Мүн эдэ баснинууд тус ойн үдэрнүүдтэ радиогоор уншагдажа сонсохгодоһон байгаа.

И. А. Крыловой нүгшэһэнхөө хойшо 100 жэлэй ойдэ зориулагдһан заседани болобо

Үсэгэлдэр, ноябриин 20-до, Бурят-Монголой Гүрэнэй Ленинэй орденто хүгжэмтэ-драмын театр соо ородой агуухэ баснибэшэгшэ Иван Андреевич Крыловой нүгшэһэнхөө хойшо 100 жэлэй ойдэ зориулагдһан ородой олонийтын организацинуудай заседани болобо.

Энэ заседани дээрэ хабаадасгаһад «Ородой агуухэ поэт —баснибэшэгшэ Иван Андреевич

Крылов» гэһэн нүхэр Хамаг най элидхэлыг угаа һониртойгоор шагнаһан байна.

Нүүдээрныг уранбайхы часть болобо.

Энэ Бурят-Монголой Гүрэн Ленинэй орденто хүгжэмтэ-драмын театрын артистнууд ороо хабаадасжа, олонийтын эхэһэн һонирхолтой уранбайхы най надануудыг харуулаба.

Малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй республикансна суглаан

ини 18—19-эй үдэр малажалай хүдэлмэрилэгшэ республиканска суглаан боло. Эндэ аймагуудай, советскэ газартарьяа-органуудай хүтэлбэрилхэ үйлдэгшэд, малажалай үйлдэгшэд болон түрүүшүүлэд байна.

А оной адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэбэй дүүргэлгэ болон үбэлжэлгэ эмдэ тухай» БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Советдэй тогтоолой ёһоор республикын хэдэн олон түрүү малшад нэмэлтэ түлбэри абаха болоһон байна. Энэ хадаа колхозно малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй шэн зоригто ажалье гэршэлжэ үгэнэ.

Гэбшье, адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэб республика дотор зүһэн бүрний малаар дүүрэггүй байна. Гадна, энэ жэлэй 10 нара соо адуу малай тоо толгой олошоруулхын оролдо, харин 1944 оной январин нэгэнтэй сасуулхдаа хэдэн процентээр үсөөрхэн байха юм.

Адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ Прибайкальска, Бичурын, Баргажанай, Зэдэн аймагуудаар илангаяа хангалтагүй. Эдэ аймагуудаар 1944 оной 10 нара соо адуу малай тоо толгой 25-һаа 50 процент хүртэр хоролтодо ороһон байна.

Адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэб дүүргэггүй байһанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, олонхи аймагуудай колхозуудаар малай хубайралга, үхэлгэ болон үрилтэтэй эрид тэмсэл хөгдөөгүйһөө болоно. Хэрбээ адуу малай хубайраагүй һаа 1944 оной ноябрин нэгэнэй байдлаар 200 мянган түл абтажа, ниптын малжалда нэмэри болохо байгаа. Зэдэн, Кабанскийн, Прибайкальска аймагуудаар илангаяа олон мал хубайрһан байха юм. Аймагай газартарьяалангай органууд, зоотехническэ хүдэлмэрилэгшэд колхозууд болон фермэнүүдые даагдадай адуу мал ороондо оруулха ябадалда, мүн шалгалдамал бухануудые зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаагаһаа болоно.

Мүн колхозно малажалье үрилхэ ябадал олон тээ үзэгдэнэ. Эхэ оронойнгоо урдахи харюусалга мартажа хара аминайнгаа хэрэг харадаг зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд АЗО-гэй зүбшөөрэлгэгүйгөөр адуу мал алаха болон өөһөдтөө абаха харша ябадал гаргана. Энээдэ баримта болгон Кяхтын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Шаблин, Зэдэн аймагай Бергойн сомоной Сталиной нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ байһан Мункуев, Кударын аймагай Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Ипатов гэгшэдые харуулмаар байна. Кяхта болон Кударын аймагуудай партийна, советскэ болон газартарьяалангай органууд нийтын мал үрилгшэдтэй эрид шалга тэмсэл хээгүй байһаар.

Саашань нүхэр Иванов үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй уришалан абтаһан дунгууд тухай тогтоожо хэлэбэ. ВВП(б)-гэй Обкомой XVII пленумэй тогтоолоор хүтэлбэри хэдэн түрүү аймагууд 1944—45 онуудай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй

муу бэшээр үнгэргэжэ байна. Закаменай аймагай колхозууд адуу малнуудаа дулаан байра байдлаар хүсэд хангаһан, тэжээлээ арбидхын тулада үбэлэй бэлшээри үргэнөөр хэрэглэхэ хэмжээнүүдые абһан байха юм. Зүгөөр, үнгэргэжэ жэлэй үбэлжэлгэдэ хангалтагүйгөөр бэлэдхэлэн адуугаа дахиад дабтажа байһан Бичурын, Зэдэн, Мухаршэбэрэй болон бусад аймагууд 1944—45 онуудай малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэ тухай ВВП(б)-гэй Обкомой XVII пленум, БМАССР-эй СНБ-гэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрөгэй тогтоолнуудые дүүргэхэ ябадал хангаагүй байха юм.

Убэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байһанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ олонхи аймаг болон колхозуудай энэ шухала хүдэлмэри оройтожо эхилһэнһөөн болоно.

Мүн малай тэжээлээр дутамаг зарим аймагууд болоомоо хүрилжэ абаха болон бусад ондоо тэжээлүүдые бэлэдхэхэ хэмжээнүүдые абһагүй. Тэрэнтэй үбэлэй бэлшээридэ мал адуулха шухала хэрэгтэ зарим аймаг болон колхозууд мүнөө хүртэр хүсэд анхараагүй байла.

Нүхэр Иванов «Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажалье улам саашань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» правительствын тогтоолые үдэр бүрийн хүтэлбэри болгон адуу малаа олошоруулан, ашаг олзо үгэлгын дээшлүүлхын тулада колхоз, ферма, гүүртэ отара бүхэнөөр социалистическэ мурьсөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, үбэлжэлгэ болон түл абалгые эрхмээр үнгэргэхэ саашань хн зорилго тухай хэлэбэ.

Элидхэлэй нүүлээр нүхэр Лобсанов (ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айкомой секретарь), Трутнев (Зэдэн аймагай, Дзержинскийн нэрэмжэтэ колхоз), Санжапов (Сэлэнгын аймагай «Социализм» колхоз), Очиров (Бичурын аймагай Крупскаягай нэрэмжэтэ колхоз), Эрдышев (Хэжэнгын аймагай «Комсомол» колхоз), Воронцов (Прибайкальска аймаг), Титов (Сэлэнгын Племферма), Аяндуев (Заиграйн аймагай Ворошиловой нэрэмжэтэ колхоз), Святогор (ботаническа сад), Худугуев (Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоз), Шубин (Яруунын мяхалай совхоз), Базаржапов (Хорин аймагай Лениной нэрэмжэтэ колхоз), Уртюбаев (Кударын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ), Хасагаев (БМАССР-эй Наркомзем) ба бусад 22 хүн үгэ хэлэбэ.

Удаань, ВВП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр Кудрявцев адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэб дүүргэхын түлөө «Бурят Монгол АССР-эй хүдөө-ажалье улам саашань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» правительствын тогтоолые бэлдүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ эзэлхэ социалистическэ мурьсөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн үбэлжэлгэ эрхмээр үнгэргэжэ, тохёолдоһон дутуунуудаа эхэ дары усадхаха тухай хэлэбэ.

Нүүлээрнын суглаанда хабаадагшад республикын бүхы колхознигуудта хандалга гаргаба.

—Манай артелиин членүүд адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэжэ өхэ орон болон фронтдоо элбэг өхэ эдэе хоолой зүйл үгэхын түлөө ами бөөе хайрлангүй хүдэлмэрилдэг байна. Тэрэнэйнгээ ашаар адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэб колхозоороо үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Гэбэл 1944 оной ноябрин 1-эй байдлаар эбэртэ томо мал үсхэбэрилхэ түсэб—102 процент, хони ямаагаар—103 процент, адуу морьор—116 процент, гахайгаар—140 процент дүүргэһэн байна. Тэрэнтэй түл абаха түсэб 100 процент дүүргэгдэе.

Адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ түрүү малшад угаасхэ оролдогсо гаргаһан байна. Эдибхитэй һаа Ляшад Цыбен Чимитова, Лхам Абидуева, буруушан Радна ба бусад илангаяа һайнаар хүдэлмэрилөө. Тини, эдэнэр нэмэлтэ түлбэри болгон нэгэ—нэгэ буруу абаба. Мүн хонишод Бардуева, Санлакова, Цыренова, Лузобасва гэгшэд ноһо хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, нэмэлтэ түлбэри абаа. Бүхы колхознай ноһо хайшалха түсэбөө 2 центнерһээ дээшэ үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэхэ ябалал иматгал дулаан үбэлжэлгэ болон сахалан тэжээлһээ болохо һэн туладань энэ хүдэлмэриэе эрхмээр ябуулха байнабди. Малай байра байлалнуудай заһабарилга дээрэ барилгын тусхай бонгата эрхмэхлгээ һэн. Тини, тэтэ бригадын членүүд адуу малай бүхы байра байлалнуудые тэнэхэн, үрил дулаанаар заһабарилла.

Сабшалапгай үнээр ургаса гуйлахын тулада шөбхээр газараа үтэгжүүлхын зорилгоор хонингой-товарна фермынгээ бүхы байрануудые сабшалапгай газар тээрэ уриллабди.

Тэглэмнай хонишодой байха гэр болон үмсын үхэрэй байра бүрийн түгсөөр түхсэрэгдэһэн байна. Мүн уһалуури тушаа анхаралаа табижа, тэндэ хулаг малтаабди. Нүнэй товарна фермын зарим байранууд шэнэ газарта уриллагдаа. Малай байра байлалнуудые урилан заһабарилха хэрэгтэ дархашуул Эрдышев, Дагбаев, буруушан Жапова, хонингой-товарна фермые даагша нүхэр Жамбалова, орлогшо түрүүлэгшэ Магбанов гэгшэлэй горьтойһон оролдогсо гаргаһыень төмдөлгөөр байна.

Малай тэжээл бэлэдхэлгөөр вёдондонейхиһоо дээрэбди. 7.000

МАЛАЙ БАЙРАНУУД ШЭНЭ ГАЗАРТА УРИЛАГДАА

(Заиграйн аймагай Ворошиловой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Аяндуевтин хөөрөлдөөн)

—Манай артелиин членүүд адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэжэ өхэ орон болон фронтдоо элбэг өхэ эдэе хоолой зүйл үгэхын түлөө ами бөөе хайрлангүй хүдэлмэрилдэг байна. Тэрэнэйнгээ ашаар адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэб колхозоороо үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Гэбэл 1944 оной ноябрин 1-эй байдлаар эбэртэ томо мал үсхэбэрилхэ түсэб—102 процент, хони ямаагаар—103 процент, адуу морьор—116 процент, гахайгаар—140 процент дүүргэһэн байна. Тэрэнтэй түл абаха түсэб 100 процент дүүргэгдэе.

Адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ түрүү малшад угаасхэ оролдогсо гаргаһан байна. Эдибхитэй һаа Ляшад Цыбен Чимитова, Лхам Абидуева, буруушан Радна ба бусад илангаяа һайнаар хүдэлмэрилөө. Тини, эдэнэр нэмэлтэ түлбэри болгон нэгэ—нэгэ буруу абаба. Мүн хонишод Бардуева, Санлакова, Цыренова, Лузобасва гэгшэд ноһо хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, нэмэлтэ түлбэри абаа. Бүхы колхознай ноһо хайшалха түсэбөө 2 центнерһээ дээшэ үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэхэ ябалал иматгал дулаан үбэлжэлгэ болон сахалан тэжээлһээ болохо һэн туладань энэ хүдэлмэриэе эрхмээр ябуулха байнабди. Малай байра байлалнуудай заһабарилга дээрэ барилгын тусхай бонгата эрхмэхлгээ һэн. Тини, тэтэ бригадын членүүд адуу малай бүхы байра байлалнуудые тэнэхэн, үрил дулаанаар заһабарилла.

Сабшалапгай үнээр ургаса гуйлахын тулада шөбхээр газараа үтэгжүүлхын зорилгоор хонингой-товарна фермынгээ бүхы байрануудые сабшалапгай газар тээрэ уриллабди.

Тэглэмнай хонишодой байха гэр болон үмсын үхэрэй байра бүрийн түгсөөр түхсэрэгдэһэн байна. Мүн уһалуури тушаа анхаралаа табижа, тэндэ хулаг малтаабди. Нүнэй товарна фермын зарим байранууд шэнэ газарта уриллагдаа. Малай байра байлалнуудые урилан заһабарилха хэрэгтэ дархашуул Эрдышев, Дагбаев, буруушан Жапова, хонингой-товарна фермые даагша нүхэр Жамбалова, орлогшо түрүүлэгшэ Магбанов гэгшэлэй горьтойһон оролдогсо гаргаһыень төмдөлгөөр байна.

Малай тэжээл бэлэдхэлгөөр вёдондонейхиһоо дээрэбди. 7.000

центнер тэжээл бэлэдхэгдэнхэй Энэ хадаа бүхы малдамнай бардам хүрэхэ юм. Мүнөө түрүүшын һарануудта хүрэхэ үбһэ, болоомоо ферма гүүртэнүүдээрээ шэрэгжэ байһабди.

Убэлэй бэлшээридэ 40 адуу, 60 бодо мал абахаар хараалагданхай. Эдэнэрэй байра байлалнууд бэлшээри һайнтай газарта түхсэрэгдэбэ. Убэлэй бэлшээридэ харюусалгата хүнүүд табигдаа.

«Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажалье улам саашань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» правительствын тогтоол соо үүлтэртэ мал үсхэбэрилгэдэ шухала анхарал табигдаһан туладань семинитальска үүлтэртэй 50 толгой үнээдые тусгаар илгаабди. Энэ илгагдаһан үнээдһээ 1945 ондо үүлтэртэ малай ферма эрхмэхлэхэ байһабди. Эдэ малай байра болон тэжээл баһал һайнаар түхсэрэгдэһэн байха юм. Харууһалха тусгаар хүнүүд олонхой.

Манай республикын хүдөө ажалье улам саашань хүгжөөн батаруулаха программа болохо ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советдэй түүхэтэ тогтоолдо харюу болгон колхозник бүхэл ажалайнгаа бүтээһе дээшлүүлхын түлөө эрмэлзэнэ. Тинимэлэ адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэһэн энээхэн амжалтаараа һанаагаа амаржангүй саашалаа улам өхө амжалтын түлөө тэмсэхэ байһабди.

Манай малажалай хүдэлмэрилэгшэд түрэнэй түсэб зүһэн барини малаар дүүргэһэн болобошье, ашаг олзо абалгын талаар амжалта туйлажа шадаагүй байхажом. Энэ хадаа өхөхөн дутагал мүн. Тинимэлэ бидэнэр адуу малһаа абтаха ашаг олзыень дээшлүүлхэ хэрэгтэ өхөхөн анхарал табижа байһабди.

Адуу малаа дулаан байра болон сахалан тэжээлээр хүсэд хангаа байһан манай малшад үбэлжэлгые эрхим һайнаар үнгэргэжэ, адуу малай тоо толгойе улам олошоруулан, ашаг олзо үгэлгын эрбидхын түлөө социалистическэ мурьсөөчдэ бүри үргэнөөр оролдохо байна. Нүхэр Сталиной агүүсэхэ Октябрьска социалистическэ революциин XXVII жэлэй ойто хэдэн түүхэтэ элидхэлые зүбшэн хэлсөөд байхэдаа, бүхы фермэнүүтэй малшад адуу мал үсхэбэрилхэ түрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэхэ, ашаг олзыень дээшлүүлхэбди гэжэ арюун тангаргаа үгэһэн байгаа.

Колхознигуудай үнэн зүрхэнэй энэ арюун тангариг заатагүй дүүргэгдэхэ байна гэжэ би бүхы республикын амжалтада найдуулнаб.

Бэлшээри зүбөөр хэрэглэхын түлөө

Ждановой нэрэмжэтэ колхозой (Хори) членүүд «Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажалье улам саашань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советдэй тогтоолые бэлдүүлэн малай бэлшээри зүбөөр хэрэглэхын түлөө бага бэлшэ оролдогсо гаргана.

Мүнөө бүхы бэлшээринүүдээ зун, намар, хабар болон үбэлэй

болгожо таһаланхай. Тини, хабарайнь бэлшээрини газарта малай байранууд түхсэрэгдэнхэй.

Тэрэнтэй тус колхоз үбэлжэлгэдэ муу бэшээр бэлэдхэһэн байна. Малай байра байдал дулаанаар заһабарилгаа һаалиһан Цыбжитова, үхэршэн Балданжапова гэгшэд нилээдгүй эдибхи гаргаа.

Ц. ГАРМАЕВ.

Бүхэсоюзна мүрысөөндэ илагшад

Загаһаһадай бригадануудай Бүхэсоюзна мүрысөөнэй 1944 оной 3-дахы кварталай дүг гаргагдаба. Энэ мүрысөөндэ Усть-Баргажанай загаһанай заводой Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайпай инвалид нүхэр Алексеев бригадиртай загаһанай бригада 3-дахы шан болохо 7.000 түхэриг абаба.

Мүн тус заводой дархашуулай бригада (бригадирнын нүхэр Мичи) хоёрдохы шангал болохо 22.400 түхэриг абаба. Тус бригада болбол гурбадахы квартал соо 550 дүрбэлжэн метр гэр барилга бүтээхэ гадна, гүрэнэй мүшгэн зөөрилэ адмаха таллаар ехэхэн амжалтануудыг туйлаһан байгаа.

Тэрээнһээ гадна, эдэ бригадир динхид 146 мянган түхэригэй ажүйлэдбэрини объектын барилгануудыг хэбэн байха юм.

Мүрысөөндэ түрүүлэгшэд хадаа СССР-эй загаһанай ажүйлэдбэрини Паркомадай зүгһөө амаршалгануудыг хүлээхэн байна.

Мүнөө эндэхи загаһаһад нүхэр Сталиной түүхэтэ элдхэлдэ харюу болгожо саашадаа улам ехэ амжалтануудыг туйлаха тээшэ зоригжонхой.

А. ЕФИМОВ.

Түүхэтэ элдхэлэй харюуда

Улан-Удын мяханай консервна Комбинатай капитална барилгын таһагай коллективэйхид (начальнигынь нүхэр Шываченко) нүхэр Сталиной, элдхэлтэй танилсаха зуураа, 1945 оной нюурта цементнэ завод шэнээр бариха гэжэ уялгануудыг абаба.

Мүнөө барилгын хүдэлмэри гол түдэб дүүргэдэжэ байха юм. Тус завод хадаа жэлдэ 500 тонно цемент болбосоруулаха хүсэтэй байна.

Ингээд байхадаа республикын ажүйлэдбэрини предприятинууд, колхоз, совхозууд ба МТС-үүд болбол 1945 оной нюурта нотагайнгаа цементээр хангагдаха болоно гэшэ. Энэнь урда тээ

манай республика болбол Советскэ Союзай баруун областынууд хаа цемент зөөбэрилжэ, мүшгэн зөөрилэ ехээр гаргаһалдаг байгаа хэн.

Нүхэр Сталиной элдхэлээр урмалаһан эндэхи хүдэлмэришэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад болбол Улаан Арминий һайндэртэ дашарамдуудан заводойнгоо барилгын бүхы хүдэлмэриг дүүргэхэбди гэжэ уялгануудыг абаад, эршэмтэй шангаар хүдэлмэрилжэ байнд.

Социалистическэ мүрысөөнэй сог зали аданэрэй дунда үдэрһөө үдэр бүри үргэдэжэ байна.

Г. БАДМАЕВ.

Модошодой эдибхи

Нүхэр Сталиной түүхэтэ элдхэлээр зоригжон Прибайкальска аймагай Курбин Леспромхозой эмхтэй коллектив ажалдай үндэр бүтээсэнүүдыг туйлаха захалбад.

Стахановцууд нүхэд Кузьма Вахрушев, Дандар Доржи Дабаел гэгшэд мүрысөөндэ абаһан уялгануудаа 295 процент хүртэр дүүргэжэ, үбэлдөө модо бэлдэхэ үчэстөк дээрээ бэлдхэлэй хүдэлмэри тон эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Тэрэшатэн стахановцууд нүхэд Цырен Максаров, Галсан Доржиев гэгшэд үдэр бүхэндэ даалгабарыа 166—179 процент дүүргэдэг байна.

Мүльһөн харгы табиха хүдэлмэридэ стахановка нүхэр Мария Бурдуковская эршэмтэй шангаар хүдэлмэрилжэ даалгабарыа хоолоо 150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэдэг юм.

Мүн модо отолхо үчэстөк дээрэ нүхэд Захарова, Дамбиева гэгшэд шангаран гарабад. Модо зөөгшэд нүхэд Бальжирова, Кожеников, Банзаров, Мартынов ба бусад үшэн зүрхэһөө оролдожо фронтовой янзаар ажаллаһан дээрэһээ үдэр бүхэнэйнгөө даалгабары 160 процентһээ доошо бэшэ дүүргэнэд.

А. СЕРГЕЕВ.

Үхибүүдтэ анхарал табинад

Баунтын аймагай Ципикан алтанай приискын эхэнэрүүд үхибүүдээ хүүгэдэй яслида үгөөд алта малтаха хүдэлмэридэ бүхэл үдэрөөрөө ябанад.

Тэндэхи яслине даагша залуу коммунист нүхэр Зинаида Васильевна Попова өөрынгөө хүдэлмэридэ тон харюусалгатайгаар хандажа үхибүүн бүхэндэ халуун анхаралаа табидаг байна.

Үхибүүдыг хүмүүжүүлэгшэ нүхэр Еремеева, яни нүхэд Иванова, Вохмина, Зимица гэгшэд Зинаида Васильевнагай жэшээгээр үхибүүдээ тон анхаралтайгаар хаража, тэдэндэ нааданхай үгэжэ һонирхууддаг байна.

Нүхэр Попова үхибүүдэй яслино даагшаар 1939 оһоо хойшо хүдэлмэрилшэ. Энэ 5 жэлэй турша дотор Зинаида Васильевна өөрынгөө ажалдай дүй дүршэлыг эрхимээр шудалжа шадан байха юм. Тингээд мүнөө энэ мэргэжэлээ залуу хүдэлмэришэдтэ дамжуулан заажа үгэдэг байна.

Мүнөө эхэнэрүүд нүхэр Поповагай хүтэлбэри доро хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тусгаар кружок эмхидхэжэ һуралсадаг болонхой.

Ф. ВАСИЛЬЕВА.

СССР-тэй холбоо бүхэжүүлхэ общество Румында байгуулагдаба

БУХАРЕСТ, ноябриин 18. (ТАСС). Бухарестскэ университеттэй байрада СССР-тэй холбоо бүхэжүүлхэ обществын эмхидхэлэй суглаан хаяхан болобо. Олон профессор, врач, инженер, адвокат, архитекторнууд болон румынска интеллигенцини бусад түлөөлэгшэд байлсабад. Тус суглаан болбол обществын саг зуурын комитетые профессор Пархон түрүүлэгшэтэйгээр һунтаба. Комитетэй составта «Патриодуудай союзай» хүтэлбэрилэгшэ ба национальностынуудай министр профессор Владеску-Ракоса гэгшэ ба Румыниин бусад мэдээжэ ябуулгашад ороһон байна.

Эбтээ орохо условинуудые дүүргэхэ комиссариат Болгариде байгуулагдаба

СОФИ, ноябриин 18. (ТАСС). Гадаада хэрэгүүдэй министретын дэргэдэ эбтээ орохо условинуудые дүүргэхэ тусхай комиссариат байгуулагдаа гэжэ болгарска телеграфна агентство дамжуулаа.

Голландска правительствата арад зоной ямараар ханд даг тухай американска газетын корреспондент бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 18. (ТАСС). Мастрихтда (Голланди) «Нью-Йорк таймс» газетын корреспондентын мэдээсэхэнь хадаа тус районой арад зон болбол голландска правительствын элдэ ороцдоо бусажа эрэхэ ябадалда ямаршыг хүхилгэгүйгөөр хандаа. Правительствын алдар сууныг унажа байна, юб гэхэдэ тэрэней үмөнһөө табигданан сэрэгэй губернатор болбол эсэргүүсэлтын хүдэлөө гаргаһан мэриүүдыг тусшаалһаань гаргаад, дайнай урда тээ эдэ тусшаалуудыг эзэлжэ байһан мэриүүдыг, тэдэней дунда германска эзэмдэлгын үдэ мүн эдэ тусшаалуудыг эзэлжэ байһан олон мэриүүдыг тусшаалһань һэргээн оруулба.

Эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ хабаадалсагдах дайнай урда тээ хидэ орходоо экономическа ажабайдалые ехээр демократизаци хые эрилтэ болгоно гэжэ корреспондент бэшэнэ.

Немецкэ эзэмдэлгын үдэр Болгариде хэгдэһэн фашистска террор

СОФИ, ноябриин 18. (ТАСС). Социальна хэрэгые эрхилхэ министретын мэдээнэй ёһоор, 1941 оһоо 1944 оной сентябрь хүртэрхи үдэр фашистска террорто дайрагдаһан, болгарска эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ хабаадалсагдах тээ 30 мянга гаран алагданан ба орогүйгөөр үгы болоһон хүнүүд болоно.

Баруун Европодохи дайнай ябуулганууд

ЛОНДОН, ноябриин 18. (ТАСС). Союзнигуудай экспедиционно хүсэнтүүдэй верховно командованияни штабай мэдээсэл соо ингэжэ хэлэгдэнэ:

Голландида Маас мурэн тээшэ союзнигуудай сэрэгүүдэй дабшалта хэбэн шэнэ амжалтанууд тэмдэглэгдэбэ. Дайсан болбол юрэнхы дээрээ бага ээргын эсэргүүсэлтэ хэнэ.

Гейленкирхен Бламон хоёрой хоорондохи оршондо союзнигуудай сэрэгүүд дайсанай үсэд шанга эсэргүүсэлтыг нуга даража урагшаа дабшаха ябадалаг үргэлжэлдүүлбэ. Союзнигууд Дюренһээ (Германи) баруун-урагшаа 8 милин газарта Грессени хые эзэлэе.

Союзнигуудай сэрэгүүд Трионвиллин (Франци) оршондо хэдэн һуурын газарые эзэлбэ.

Союзнигуудай сэрэгүүд Бламон ба швейцарска хилэ хоёрой хоорондо 100 милин ута хэдэн пунктда урагшаа һан байна.

ЛОНДОН, ноябриин 18. Дундада дэлай дээрэ дайса байгаа союзнигуудай хүсэнтүүдэй штабай мэдээ хэлэгдэхэнь хадаа Италиин ли городхоо баруугаар арминь частынууд Монте но гэдэг үндэр газарые дайсанай хэдэн контратак харюулан сохёо. Фронтын участогууд дээрэ патруль ябуулга хэгдэбэ. Союзнигууд түүрү позициянууд дээрэ хубилалта болоогүй.

Истребительнуудээр үдэһэн хүндэ бомбардировщик томо соединениүүд ноя 17-дэ Германи, Итали, Венгри болон Югославияд сарнай сэрэгтэй объектиүүдэ толго хээ.

Бельгидэхи байдал

ЛОНДОН, ноябриин 18. (ТАСС). Брюссельскэ радное баримталжа Рейтер агентствын дамжууланай ёһоор, бельгийскэ министрнууд Марго ба Демани гэгшэдэй тусшаалһаа арсаһан ушарые тайлбариха зуураа ингэжэ мэдүүлбэ: «Дайнай гол гэмтэниг сүлөөтэйгөөр табигданан гү, али дайнай гэмтэниг арестовалһанайнгаа һүүдээр нэгэ час болоод дахиад сүлөөлһэндэнь бидэнэр правительстве гэмтэнибди. Тиймэ гэмтэней дунда мэдээжэ министрнууд бид».

Тус агентствын мэдээсэхэней ёһоор, министр Демани болбол «эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй алибаа гадаада мур сараае үгы хэхэ» нэдэлгэ хэһэнгөө правительстве гэмтэнибэ. Правительствын иимэ нэдэлгэ хэһэн дээрэһэнь эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй түлөөлэгшэ болон правительствата байха аргамгүй гэжэ Демани хэлэнэ.

ЛОНДОН, ноябриин 18. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжууланай ёһоор, радиогоор хэлэһэн үгэ соогоо бельгийскэ премьер-министр Пьерло болбол ноябриин 19-эй воскресеньһээ эхилжэ бөөдэ буу барижа байһан хүн бүхэн сүүдгэ үгтэхэ байха гэжэ мэдүүлбэ.

Английска национальна хангалтын министрество байгуулха тухай хуулин проект баталагдаба

ЛОНДОН, ноябриин 18. (ТАСС). Информацийин министретын дамжууланай ёһоор, английска король болбол национальна хангалтын министрество байгуулха тухай хуулин проект баталаба (энэ болбол эхилгэдэе социальна хангалтын министрество гэжэ нэрлэгдэхээр хараалагдаһан юм). Национальна хангалтын министрээр Джоунитт гэгшэ томилогдоһон байна.

ЛОНДОН, ноябриин 18. (ТАСС). Бельгийскэ правительствын ганууд эсэргүүсэлтын органинуудта эсэргүү хэмжээн ябуулахдаа эдэ хэмжээн союзнигууд дэмжэдэг байга гэжэ ойлгуулхые эрмэлзэнэ.

ЛОНДОН, ноябриин 18. Брюссельһээ Рейтер агентствын дамжууланай ёһоор, ноя 16-да Брюссельдэхи полицеандармери болбол эсэргүүсэлтын организацйнуудыг үгэһэн правительствын ширхэг эсэргүү демонстрацй тулада парламентад ойро гүүсэлтын организацйи гражданска сэрэгэй членларһан дээрэһэнь бүхы шаараа татагдаһан байна.

ЛОНДОН, ноябриин 18. Брюссельһээ Рейтер агентствын мэдээсэхэней ёһоор, митинг хориһон правительствын прикасай байһаншыг эсэргүүсэлтын бүлэгэй ноябриин 16-да Брюссельдэхи байралд митинг хээ. Тусшаалһаа арһанай министрүүд Дисни ба Демани шэд үгэ хэлэһэн байна.

ЗАРЛАЛ

Мүнөөдэр, үдэһын 8 НИИГЭ-гэй байһан соо хёолшод, уранзураашад, зиторнууд болон НИИ научна хүдэлмэрилэгшэд чеческо семинарай ээлжээтэ ти болоно.

Түүхын наугануудай Е. М. Залкина гэгшэ «Англи Холбоото Штагууд (национальнэ экономическа шэнжэлэл)» лекци уншаха байна.

Семинарта хабаадагшинууд гүй эрэхэ ёһотой.

Харюусалгата редактор Ц. Г. ГАЛСАН

МҮНӨӨДЭР КИНО «ПРОГРЕСС» — «шанга» «ЭРДЭМ» — «Арсел»